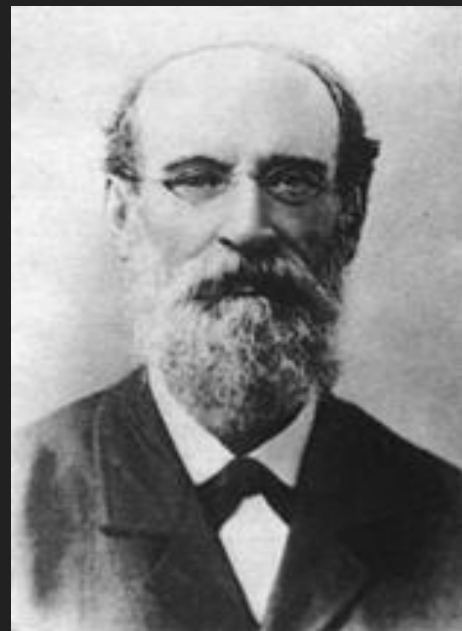
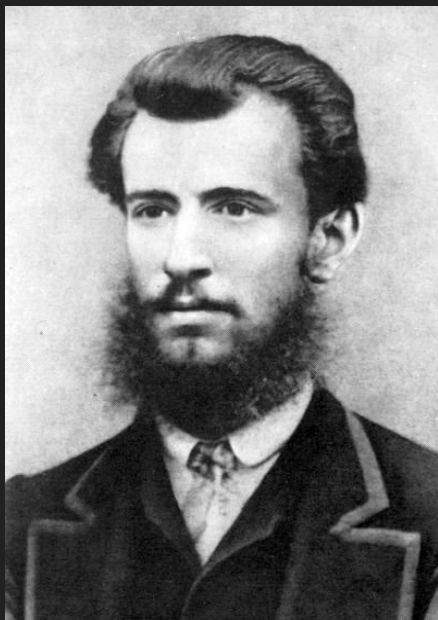

Панас Мирний (Рудченко)

(1849-1920)

Дитинство

Панас Якович Рудченко народився 13 травня 1849 року в родині бухгалтера **повітового** казначейства в місті Миргороді на **Полтавщині**. Його батько походив з родини простого козака, який брав участь у війні з Наполеоном 1812 року, зумів дослужитися до чину прапорщика, а повернувшись на Полтавщину, придбав собі невеликий маєток у селі Білики Миргородського повіту. Мати, Тетяна Іванівна Гординська – донька місцевого колезького реєстратора. Свій рід вона виводила від заможного грека, який брав участь у **Семилітній війні** (1756–1763).

Панас був третьою дитиною в сім'ї. Як згадувала ровесниця Мирного **Олена Пчілка**: «Обставини хатнього життя в сім'ї Рудченків, як і в нашій, були суто українські. Я не пригадую, щоб мати Панасова, Тетяна Іванівна, говорила до дітей інакше, як по-українському, не через яку-небудь ідейну тенденцію, а просто через те, що і в панських повітових сім'ях, не дуже багатих, жилося простенько, можна сказати, серед народної течії української. Отже, діти виростили в близькому товаристві слуг, на лоні простого українського життя. Тим-то українське слово, українська пісня, українські звичаї оточали й П. Рудченка змалку. Часто заходили і в їх господу кобзарі, лірники; вони грали дітям „Чечітку“, „Щиглика“, а всім — пісень поважніших

Навчання і становлення

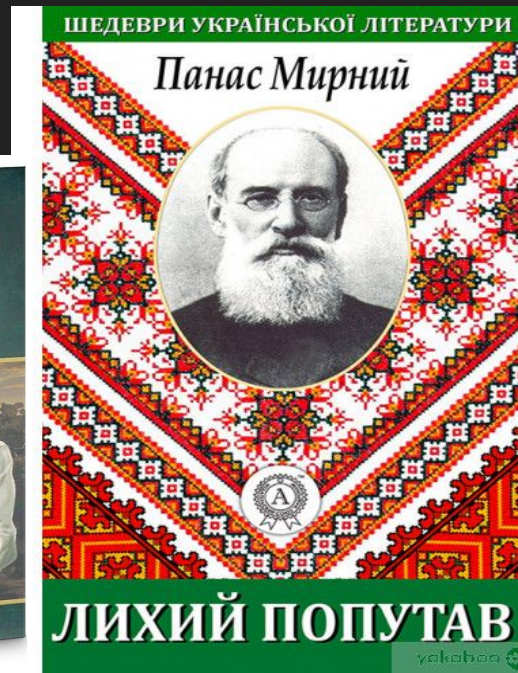
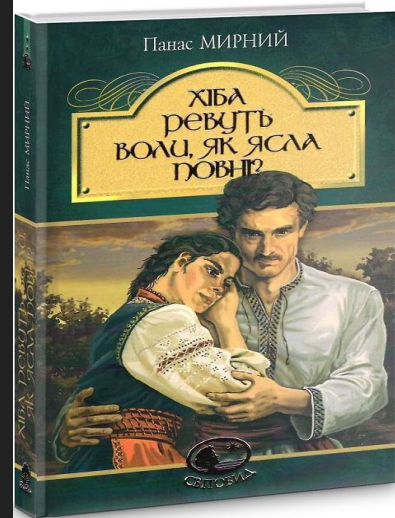
Після кількох років навчання в Миргородському парафіяльному, а потім у Гадяцькому повітовому училищі (1858–1862) чотирнадцятилітній хлопець йде на роботу. Чиновницька служба Рудченка почалася 1863 року в Гадяцькому повітовому суді. Наступного року він переходить у повітове казначейство помічником бухгалтера, а згодом, після короткочасного перебування у Прилуках, займає цю ж посаду в Миргородському казначействі. Так минули перші вісім років служби в невеликих містах Полтавщини.

На цей час припадають його перші спроби літературної творчості та фольклористичної діяльності. Рудченко почав займатися літературою за вікопомного часу «великих реформ» у Російській імперії, тієї нетривалої «весни» початку 1860-х років, позначеної не лише ліквідацією кріпосного рабства, але й лібералізацією життя загалом. На українському ґрунті ця лібералізація мала яскравий національний колорит, особливо характерний для «громадівського» руху.

Літературна праця стає справжньою втіхою і відрадою П. Рудченка. Уриваючи час від відпочинку, просиджуючи вечори за письмовим столом, він з натхненням віддається улюбленим заняттям. Перші його твори (вірш «Україні» та оповідання «Лихий попутав»), підписані прибраним ім'ям Панас Мирний, з'явилися за кордоном, у львівському журналі «Правда» 1872 року. Попри те, що у 1870–1880-х письменник продовжує інтенсивно працювати, його твори, в зв'язку з цензурними переслідуваннями українського слова в Російській імперії, друкувались переважно за кордоном і в Наддніпрянській Україні, тому були майже невідомі широким колам читачів.

а 1877 року в Женеві з'являється повість «Лихі люди».

Ще 1875 року в співавторстві з братом Іваном Біликом було закінчено роботу над романом «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Сім'я

Дружина – Олександра Михайлівна Шейдеман (одружилися 1889 року), була молодшою за чоловіка на 14 років.

Старший син Віктор закінчив юрфак *Московського університету*. Загинув 1915 року в боях під Рівним.

Середній син Михайло навчався у *Варшавському політехнікумі*, згодом перевівся у Катеринославський політехнічний інститут. Під час Громадянської війни служив спочатку у Добровольчій армії, згодом у *Червоній армії*. Пізніше був директором музею Панаса Мирного в Полтаві (1940–1961, з перервою в роки війни). Його син Юрій загинув під час бойових дій на Кавказі 1942 року. Молодший син Леонід, закінчив гімназію, був вбитий під час радянсько-української війни^[3].

Вшанування пам'яті

7 квітня 1999 року з нагоди 150-ї річниці від дня народження письменника Полтавською обласною радою засновано щорічну обласну премію імені Панаса Мирного за пропозицією Полтавського літературно-меморіального музею Панаса Мирного^[4]. Премія присуджується за кращі здобутки, які утверджують гуманістичні й національні ідеали, ідеї незалежності України, духовні цінності українського народу та є вагомим внеском у національно-культурне відродження Української держави у таких номінаціях:

- література, літературознавство;
- мистецтво;
- народна творчість, народні ремесла;
- журналістика, публіцистика;
- благодійна та громадська діяльність (без вручення грошової винагороди).

